

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПЕРВИННОЇ ЛАНКИ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Олеся КОРНУС, Анатолій КОРНУС

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Суми
zavgeogr@sspu.edu.ua, kornus@sspu.edu.ua

Анотація

Первинну ланку спроможної мережі медичних закладів Сумської області станом на 26.07.2024 р. складають 90 надавачів медичних послуг, що мають договори з НСЗУ, зокрема 51 юридична особа комунальної форми власності – переважно комунальні неприбуткові підприємства – центри первинної медичної (медико-санітарної допомоги) територіальних громад і 622 місця надання первинної допомоги, у т.ч. 171 пункт лікарської допомоги (територіальні лікарні, амбулаторії загальної практики – сімейної медицини, сільські лікарські амбулаторії). Лікарську допомогу надають 585 лікарів первинної медичної допомоги (ПМД). Первинну медичну допомогу населенню у регіоні надає 741 лікар. Крім того, первинну медичну допомогу надають 455 фельдшерських / фельдшерсько-акушерських пунктів, пунктів здоров'я, кабінетів медичної допомоги.

Ключові слова: суспільно-географічний аналіз, первинна ланка медичного обслуговування, Сумська область.

Abstract

As of 26.07.2024, the primary link of the capable network of medical institutions in Sumy region consists of 90 healthcare providers that have contracts with the NHSU, including 51 legal entities of communal ownership – mainly municipal non-profit enterprises – primary healthcare (medical and sanitary) centers of territorial communities and 622 primary care sites, including 171 medical care points (territorial hospitals, general practice outpatient clinics, rural medical outpatient clinics). Medical care is provided by 585 primary care physicians. Primary health care in the region is provided by 741 doctors. In addition, primary health care is provided by 455 paramedic/midwifery stations, health centers, and medical care offices.

Keywords: socio-geographical analysis, primary health care, Sumy region.

Первинну ланку спроможної мережі медичних закладів Сумської області, станом на 26.07.2024 р., складають 90 надавачів медичних послуг, що мають договори з НСЗУ, зокрема 51 юридична особа комунальної форми власності – переважно комунальні неприбуткові підприємства – центри первинної медичної (медико-санітарної допомоги) територіальних громад (далі – ЦПМСД) і 622 місця надання первинної допомоги, у т.ч. 171 пункт лікарської допомоги (територіальні лікарні, амбулаторії загальної практики – сімейної медицини, сільські лікарські амбулаторії), де надають допомогу 585 лікарів. Крім того, первинну допомогу надають 455 фельдшерських / фельдшерсько-акушерських пунктів (ФП / ФАП), пунктів здоров'я (ПЗ), кабінетів медичної допомоги (КМД). Включаючи відомчі та приватні заклади і ФОП, первинну медичну допомогу у регіоні надає 741 лікар. Доформовують мережу медичних установ заклади екстреної медичної допомоги, в структурі якої 5 станцій, 14 підстанцій та 37 пунктів постійного базування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги Е(Ш)МД (табл. 1).

**Заклади охорони здоров'я первинної ланки спроможної мережі
у Сумській області**

Адміністративний район	Кількість закладів охорони здоров'я первинної ланки спроможної мережі
Конотопський	161
Охтирський	99
Роменський	93
Сумський	156
Шосткинський	113
Усього	622

Заклади, які не увійшли до спроможної мережі, можуть продовжувати функціонувати за умови утримання їх територіальними громадами, або ж як приватні чи відомчі медичні установи. Станом на 26.07.2024 р. первинну допомогу надають 19 закладів приватної форми власності (без ФОП), які мають 24 місця надання первинної методичної допомоги, яку надають 116 лікарів. Серед найбільш відомих в області – ТзОВ «Медея-Суми», ТзОВ «Сімейна поліклініка» (Ромни), ТзОВ Лікувально-діагностичний центр «Здравіє» (Конотоп), ТзОВ «Мій лікар» (Кролевець), ТзОВ «Ваш лікар – В.А.М» (Ромни), ТзОВ «Міра» (Суми), ТзОВ «Медсоюз»+ (Суми), ПП «Флоріс – С» (Суми) та ін. Також первинну медичну допомогу надають 20 фізичних осіб-підприємців медичного спрямування, що мають відповідні договори з НСЗУ, у яких працює 48 лікарів, у т.ч. 4 лікарі-педіатри.

Для характеристики компонентної структури сфери охорони здоров'я, нами виділено такі типи закладів: лікарні, що не увійшли до переліку загальних лікарень спроможної мережі, міські лікарські амбулаторії та амбулаторії загальної практики-сімейної медицини (працює не менше 2 лікарів первинної медичної допомоги), ФАП, ФП (відокремлені структурні підрозділи амбулаторій ЦПСМД, що забезпечують надання долікарської медичної допомоги населенню), пункти здоров'я (допомогу надають молодші спеціалісти з медичною освітою (фельдшер, медична сестра) та (або) лікар, що забезпечує нерегулярне надання первинної медичної допомоги у дні свого прийому.

Найпоширенішою на території Сумської області складовою мережі закладів охорони здоров'я є фельдшерські й фельдшерсько-акушерські пункти (табл. 2). Загалом їх налічується 397 (разом з пунктами здоров'я), що становить 63,8% загальної чисельності закладів спроможної мережі. Основна мета діяльності цих закладів полягає у наданні долікарської медичної допомоги на території одного або декількох населених пунктів, де немає інших надавачів безоплатної первинної медичної допомоги, з метою забезпечення належної доступності до неї. Зазначимо, що не всі ці заклади укомплектовані медичним персоналом згідно чинних нормативів.

Таблиця 2

Типологічна структура спроможної мережі закладів первинного рівня охорони здоров'я адміністративних районів Сумській області (станом на 1.01.2023 р.)

Адміністративний район	Лікарні	АЗПСМ	СЛА	ФАП	ФП/ПЗ /КМД	Станції, підстанції та пункти постійного бабування бригад Е(Ш)МД
Конотопський		27	6	34	83	11
Охтирський	1	26	4	16	45	7
Роменський	1	22	7	22	34	7
Сумський	0	49	2	45	44	16
Шосткинський	1	24	1	49	25	13
Усього	3	148	20	154	243	54

ФАП та ФП є відокремленими структурними підрозділами амбулаторій загальної практики-сімейної медицини (АЗПСМ), що є основною одиницею у функціонально-компонентній структурі первинної ланки закладів охорони здоров'я, або ж вони знаходяться у підвідомстві ЦПСМД чи територіальної лікарні, що функціонують поза спроможною мережею (надкластерних, кластерних чи загальних лікарень). Всього у Сумській області діє 3 таких лікарні: Великописарівська, яка зараз зруйнована, Липоводолинська і Середино-Будська) і 160 АЗПСМ та 20 сільських лікарських амбулаторій (СЛА). Ці заклади надають лікарську допомогу (передбачають консультацію лікаря), забезпечують діагностику й лікування найпоширеніших хвороб, нескладних травм, отруєнь та інших станів, медичної профілактики захворювань, а також направлення пацієнтів на отримання вторинної чи третинної медичної допомоги та санаторно-курортного лікування. АЗПСМ є у кожній територіальній громаді області.

ГУМАНІСТИЧНА ГЕОГРАФІЯ: ВИТОКИ ТА ПАРАДИГМА

Олександр КОРОЛЬ

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
o.korol@chnu.edu.ua*

Анотація

Розглядаються витоки гуманістичної географії та феноменологічний метод пізнання. На конструкті «свідомість-у-світі» та інтенціональності Гуссерля обґрунтовується феномен «людина-в-середовищі». Окрім того розглядаються такі фундаментальні поняття гуманістичної географії, як «простір і місце». Показаний внесок І-фу Туана в становлення гуманістичної географії. Представлений переклад його праці «Простір і місце» українською мовою.

Ключові слова: гуманістична географія, феноменологічний метод пізнання, простір і місце, людина в середовищі, І-Фу Туан.

Abstract

The origins of human geography and the phenomenological method of cognition are considered. The phenomenon of «man-in-the-environment», based on the construct «consciousness-in-the-world» and Husserl's intentionality, is considered. In addition, such